

15.9.2026

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

E-kirje (E 43/2026 vp): Ennakkovaikuttaminen EU:n kriittisen viestinnän järjestelmää koskevaan lainsäädäntöön

Erillisverkkojen asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Yleistä

Suomen Erillisverkot Oy kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto EU:n kriittisen viestinnän järjestelmää (European Critical Communication System, EUCCS) koskevasta ennakkovaikuttamisesta.

Erillisverkot on valtion erityistehtäväyhtiö, joka vastaa turvallisuusviranomaisten kriittisen viestinnän palveluista ja niitä tukevasta infrastruktuurista (TUVE). Erillisverkot toimii yhteistyössä turvallisuusviranomaisten, puolustusvoimien, valtionhallinnon toimijoiden sekä kaupallisten teleoperaattoreiden kanssa.

EUCCS-lainsäädäntöaloite on tärkeä askel eurooppalaisen turvallisuusviranomaisten yhteistyön kehittämisessä. Se mahdollistaa turvallisuusviranomaisten saumattoman operatiivisen liikkuvuuden Euroopassa sekä parantaa toimintokriittisten langattomien laajakaistaisen mobiiliverkkojen ja palveluiden käytettävyyttä, varautumista ja kriisisietokykyä. Palveluiden tulee toimia kaikissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa mahdollistaen viranomaisten lakisääteisten tehtävien suorittaminen.

Suomen, Ruotsin ja Norjan viranomaisverkot (TETRA -teknologialla) on liitetty jo vuonna 2019 yhteen mahdollistamaan viranomaisten yhteistyö ja viestintä rajat ylittävissä operaatioissa. EUCCS mahdollistaa kriittisen kommunikation (Puhe, Video ja Data) Pohjoismaiden lisäksi myös muualla Euroopassa.

Erillisverkkojen keskeiset näkemykset

- EUCCS on tärkeä eurooppalainen kehityshanke, jonka tavoitteena tulee olla turvallisuusviranomaisten rajat ylittävän saumattoman operatiivisen liikkuvuuden ja yhteistyön parantaminen.
- EUCCS:n tulee perustua jäsenvaltioiden kansallisiin laajakaistaisen kriittisen viestinnän järjestelmiin ja palveluihin sekä niiden yhteentoimivuuteen Euroopassa. EUCCS ei korvaa kansallisia ratkaisuja.
- Suomalainen Virve 2 -laajakaistainen mobiiliverkko (MCBB) sekä toimintokriittiset palvelut (3GPP MCX-services) muodostavat kansallisen EUCCS-yhteensopivan kokonaisuuden, jossa yhdistyvät turvallisuus, resilienssi ja mobiilit laajakaistaiset palvelut sekä etuoikeustoiminnallisuudet (SVPL 250 c §), jotka varmistavat viranomaistoiminnan edellyttämät palvelut kaikissa olosuhteissa.
- Unionin sääntelyn tulee määrittää toimintavarmuuden (resilienssin), yhteentoimivuuden sekä turvallisuuden ja etuoikeustoiminnallisuuksien vähimmäisvaatimukset, mutta jäsenvaltioille tulee jättää mahdollisuus toteuttaa kansalliset ratkaisut tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Kaupallisten teleoperaattoreiden rooli on tärkeä laajakaistaisessa viranomaisviestinnässä, mutta vaatimukset kriittiselle viestinnälle ja palveluille tulee määrittää turvallisuusviranomaisten operatiivisen toiminnan tarpeiden perusteella.

EUCCS:n muodostaa yhteen toimivan ratkaisun Euroopassa

Erillisverkot tukee perusmuistiossa esitettyä lähtökohtaa, jossa painopiste Euroopassa on kansallisten ratkaisujen kehittämisessä varmistamaan kansallisten viranomaisverkkojen yhteentoimivuus sen sijaan, että rakennettaisiin uusi keskitetty järjestelmä.

EUCCS:n tulee rakentua kansallisista kriittisen viestinnän järjestelmistä (National Critical Communication Systems (NCCS)), jotka yhdistetään eurooppalaiseksi kokonaisuudeksi standardoitujen rajapintojen, yhteisten vaatimusten ja toimintamallien avulla.

Tämä lähestymistapa mahdollistaa kansallisen turvallisuuspolitiikan, huoltovarmuuden ja kriittisen infrastruktuurin hallinnan säilymisen jäsenvaltioissa.

Toimintaympäristö

Erillisverkkojen kokemuksen perusteella turvallisuusviranomaiset (poliisi, pelastustoimi, ensihoito ja hätäkeskuslaitos jne.) sekä rajavartiolaitos ja sotilasviranomaiset tarvitsevat luotettavia laajakaistaisia viestintäverkkoja ja toimintokriittisiä palveluita, joiden kapasiteetti kattaa viranomaisten tarpeet kaikkialla.

Turvallisuusviranomaisten kriittinen kommunikaatio rakentuu kansallisista, suojatiloissa olevista konesaleista, valtakunnallisesta runkoverkosta sekä yhteiskäyttöisistä toimintokriittisistä mobiiliverkoista ja palveluista. Suomessa näistä verkoista käytetään nimityksiä TUVE, VIRVE ja Virve 2, ja ne ovat Erillisverkkojen omistuksessa ja operoimia ratkaisuja.

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

EUCCS lainsäädännön tulee asettaa toimintavarmuudelle yhtenäiset kriteerit EU:n alueella ja Schengen-maissa.

Väestö on keskittynyt Suomessa asutuskeskuksiin ja riskinä onkin, ettei kaupallisilla operaattoreilla ole intressiä tarjota viranomaisten kriittisen kommunikaation vaatimia varmennettuja mobiiliverkkojen palveluita maanlaajuisesti. Viranomaisten operatiivinen toiminta tulee kuitenkin turvata Suomessa jatkossakin kaikkialla ja kaikissa olosuhteissa, riippumatta siitä, onko alue asuttua vai ei.

DNA-asetusluonnoksessa on määritellyt velvoitteita mobiiliverkkojen ja palveluiden toiminnan varmistamisesta erilaisissa häiriötilanteissa, mutta ne eivät ole riittäviä viranomaistoiminnan tarvitsemien kriittisten viestintäpalveluiden vaatimuksiin nähden, sillä ne on laadittu huomioiden kansalaisten tarpeet esimerkiksi hätäpuheluiden onnistuvuudelle.

Viranomaisten kriittinen viestintä

Suomessa viranomaisten toimintokriittinen viestintä tapahtuu viranomaisradioverkolla (Virve) joka on toteutettu kapeakaistaisella TETRA -teknologialla. Meneillään on siirtymä Virve 2 -palveluun, joka perustuu 4G- ja 5G-teknologioihin. Sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa on viranomaisten viestintäpalvelun turvaamiseksi säädetty viranomaisten etuoikeustoiminteista sekä kansallisesta verkkovierailusta.

Erillisverkot pitää erityisen tärkeänä, että jatkossakin on kansallisesti mahdollisuus säätää viranomaisten kriittisen viestinnän turvaamiseksi tarvittavista ominaisuuksista (esim. etuoikeustoiminnallisuudet, palvelualue, resilienssi), jotta viranomaistoiminnan tarvitsema kriittinen kommunikaatio voidaan varmistaa kaikissa olosuhteissa. Näiden vaatimusten tulee olla harmonisoitu koko Euroopan tasolla osana EUCCS lainsäädäntöä.

Suomen kannalta keskeiset näkökohdat EUCCS-järjestelmän käyttöönotossa

- EUCCS Implementation Act luo EU-tasaisen kehyksen turvallisuusviranomaisten kriittiselle viestinnälle ja rajat ylittävälle yhteentoimivuudelle.
- Jäsenvaltioiden nimeävät kansalliset vastuuviranomaiset ja laativat kansalliset strategiat viranomaisten kriittiselle viestinnälle.
- Kansallisten kriittisen viestinnän palveluiden tulee täyttää EUCCS:n yhteiset turvallisuus- ja yhteentoimivuusvaatimukset.

- Schengen-alueen kansalliset turvallisuusviranomaisten järjestelmät liittyvät EUCCS-ekosysteemiin vaiheittain vuosina 2030–2036.
- EUCCS-järjestelmän kehitys ja uusien palveluiden kehittäminen jatkuu rinnalla ja EUCCS kehittyy kohti EUCCS 2.0:aa v2040.
- Suomessa on jo toteutettu useita EUCCS:n tavoitteita tukevia ratkaisuja, kuten mobiilistrategia, kaupalliseen radioverkkoon perustuva Virve 2 -palvelu, varattu oma taajuus omia Virve2 -tukiasemia varten sekä TUVE-lainsäädäntöön perustuva viranomaisviestinnän toimintamalli.
- EUCCS:n toimeenpanossa on tärkeää varmistaa, että nämä kansalliset ratkaisut tunnistetaan ja hyväksytään osaksi EUCCS-yhteensopivaa kokonaisuutta/arkkitehtuuria ilman tarpeettomia rakenteellisia muutoksia.
- Mobiilioperaattoreille asetettavat velvoitteet tulee olla linjassa Suomen nykyisen toimintamallin kanssa, jossa kriittisen viestinnän etuoikeudet ja saatavuus perustuvat lainsäädäntöön sekä operaattoriyhteistyöhön.
- Kaupallisten mobiiliverkkojen resilienssin tulee vastata kansallisen riskiarvion kuvaamia tilanteita, joissa turvallisuusviranomaisten palveluiden tulee säilyä tasolla, jossa lakisääteiset tehtävät voidaan hoitaa ilman häiriöitä häiriötilanteissa.
- Autonomiata ja suvereniteettia korostava riskiperusteinen lähestymistapa tukee Suomen tavoitteita hallita kriittisen viestinnän toimitusketjuja, turvallisuutta ja riippuvuuksia kansallisesti.

Suomen tavoitetilä

- EUCCS vahvistaa eurooppalaisten viranomaisten yhteentoimivuutta ja rajat ylittävää saumatonta yhteistyötä samalla kun jo toteutetut kansalliset ratkaisut – erityisesti TUVE-ekosysteemi, mobiilistrategia, Virve 2 -verkko palveluineen ja päätelaitteineen tunnistetaan EUCCS-vaatimukset täyttäväksi ja yhteensopivaksi osaksi eurooppalaista kriittisen viestinnän kokonaisuutta.
- EUCCS:n tarkoituksena ei ole korvata kansallisia ratkaisuja vaan yhdistää ne yhteentoimivaksi eurooppalaiseksi kokonaisuudeksi lainsäädäntö vaihtoehdon 2 mukaisesti varmistaen yhdenmukaiset ja yhteen toimivat kriittisen viestinnän ratkaisut Euroopassa.

Yhteenvedo

Yhteenvetona todetaan, että EUCCS lainsäädännön tulee ennen kaikkea harmonisoida kansallisten viranomaislaajakaistaverkkojen minimivaatimukset (esimerkiksi resilienssi, etuoikeustoiminnallisuudet, toimintokriittiset palvelut, EUCCS-arkkitehtuuri).

Lisäksi kaupallisten mobiiliverkkojen käytöstä osana viranomaisverkkoja ja viranomaisten kriittisen viestinnän laajakaistaisia ratkaisuja tulee säätää EUCCS laissa mukaan lukien minimivaatimukset palvelualueille ja resilienssille, jolla varmistetaan kriittisten palveluiden toimivuus kaikissa olosuhteissa.

Ystävällisesti,

Ilari Hatakka
liiketoimintajohtaja, Virve
Suomen Erillisverkot Oy

Jakelu
Tiedoksi

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Valtiovaraministeriö, JulkICT osasto